

اظهار نظر کارشناسی درباره:
« طرح استفساریه تبصره بند «الف» ماده (۱۰۳) »
قانون مدیریت خدمات کشوری»

مقدمه

طرح «استفساریه تبصره بند «الف» ماده (۱۰۳) قانون مدیریت کشوری» توسط کمیسیون اجتماعی مجلس بدون اخذ نظرات کمیسیون‌های فرعی (آموزش، تحقیقات و فناوری و برنامه، بودجه و محاسبات) بررسی و در تاریخ ۱۳۹۸/۹/۲۵ به تصویب رسیده است.

با تصویب این طرح در مجلس شورای اسلامی «تنها بخشی از جامعه ایثارگران که به موجب قوانین و مقررات مربوط از امتیاز یک مقطع تحصیلی بالاتر برخوردارند با داشتن مدرک کارشناسی و مدرک معادل آن، مشمول حکم ماده (۱۰۳) قانون مدیریت خدمات کشوری می‌باشند و می‌توانند تا سی‌وپنج سال خدمت نمایند».

ارزیابی مصوبه کمیسیون اجتماعی

۱. با تصویب این طرح تنها بخشی از جامعه ایثارگران مشمول بخشنامه سازمان اداری و استخدامی کشور، که دارای مدرک معادل هستند، امکان برخورداری از مزایای استخدامی را خواهند داشت. بدین ترتیب گروه‌های دیگر از جمله ایثارگران دارای گواهینامه‌ها یا مدارک مشابه از این امتیاز محروم خواهند شد.

پس از تصویب قانون مدیریت خدمات کشوری (۱۳۸۶) و به دنبال ابهام‌هایی که برای دستگاه‌های اجرایی در اجرای بند «الف» ماده (۱۰۳) قانون مدیریت خدمات کشوری در رابطه با مصادیق عبارت «تحصیلات دانشگاهی کارشناسی ارشد و بالاتر» ایجاد شد، معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور طی بخشنامه شماره ۲۰۰/۳۱۷۹۲ مورخ ۱۳۸۹/۶/۲۱ برای رفع ابهام دستگاه‌های اجرایی اقدام به معرفی مصادیق این عبارت کرد که براساس آن مدارک تحصیلی معادل نیز یکی از چند گونه مدارک تحصیلی مصداق این عبارت محسوب شدند.^۱ با توجه به بخشنامه فوق‌الذکر علاوه بر دارندگان مدارک تحصیلی «معادل»

۱. مدارک تحصیلی رسمی دانشگاهی کارشناسی ارشد و بالاتر با ارزش علمی، گواهینامه‌های دوره‌های آموزشی بلندمدت با ارزش استخدامی در مقطع کارشناسی ارشد و بالاتر که با مجوز سازمان‌های امور اداری و استخدامی کشور و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (سابق) به اجرا درآمده‌اند، مدارک دوره‌های آموزشی طی شده توسط کارکنان دولت که براساس اختیارات قانونی مربوط در این زمینه مورد بررسی قرار گرفته و برای آنها ارزش استخدامی «معادل کارشناسی ارشد و بالاتر» در مشاغل مربوط، با تصویب مراجع ذی‌ربط تعیین شده است، گواهینامه نوع دوم (تخصصی - پژوهشی) که در نظام اداری کارکردی نظیر مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر را در مشاغل مشخص شده، با تصویب مراجع ذی‌ربط داراست و مدارک هنرمندان و افرادی که در حوزه‌های علمیه تحصیل کرده و مدارک آنان با مقاطع تحصیلی رسمی کارشناسی ارشد و بالاتر هم‌تراز شده است. براساس تبصره این ماده آن دسته از ایثارگرانی که با توجه به قوانین و مقررات مربوط به خود از امتیاز یک مقطع تحصیلی بالاتر بهره‌مند می‌گردند و به موجب یکی از بندهای فوق دارای مدرک کارشناسی باشند مشمول این بخشنامه خواهند بود.

مخصوص سخن علنی

مشخصات طرح

دوره دهم - سال چهارم

شماره ثبت:

۶۵۷

شماره چاپ:

۱۷۷۸

تاریخ چاپ:

۱۳۹۸/۷/۲۲

معاونت پژوهش‌های
اجتماعی - فرهنگی
دفتر: مطالعات اجتماعی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۱۰۱۶۷۴۶-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۹۹/۲/۱۵

گروه‌های دیگری از کارکنان دولت از جمله ایثارگران دارای گواهینامه یا مدارک دیگری با عناوین متفاوت (گواهینامه نوع دوم تخصصی- پژوهشی) و ... نیز مشمول این بخشنامه قرار می‌گرفتند.

پس از آن هیئت عمومی دیوان عدالت اداری طبق رأی شماره ۷۷۵ مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۷ با این استدلال که بخشنامه مذکور کارمندان فاقد تحصیلات رسمی (دانشگاهی) را مشمول تبصره بند «الف» ماده (۱۰۳) قانون یاد شده دانسته این بخشنامه را خلاف قانون تشخیص و آن را ابطال کرد. استدلال مطرح شده صراحت مفهوم «مدرک کارشناسی» (دانشگاهی) را تأیید می‌کند.

۲. مفهوم «مدرک کارشناسی» در تبصره بند «الف» ماده (۱۰۳) ابهام و اجمالی ندارد و نیازی به استفسار نیست و چون مصداق توسعه قانون است، با اصل هفتادوسوم قانون اساسی مغایرت دارد.

محتوای بند «الف» ماده (۱۰۳) دربردارنده یکی از شرایطی است که براساس آن دستگاه‌های اجرایی می‌توانند کارمندان خود را بازنشسته نمایند. این بند بیان می‌دارد: «حداقل سی سال سابقه خدمت برای مشاغل غیرتخصصی و سی و پنج سال برای مشاغل تخصصی با تحصیلات دانشگاهی کارشناسی ارشد و بالاتر با درخواست کارمند برای سنوات بالاتر از سی سال»

تبصره الحاقی به بند «الف» ماده (۱۰۳) قانون مدیریت خدمات کشوری در واقع تکمله‌ای بر بند «الف» ماده مذکور است و امتیازی را برای ایثارگرانی قائل می‌شود که از امتیاز یک مقطع تحصیلی بالاتر برخوردارند و دارای مدرک کارشناسی هستند. بنابراین با توجه به بند «الف» که در آن به صراحت عبارت «تحصیلات دانشگاهی کارشناسی ارشد و بالاتر» عنوان شده، منظور از عبارت «مدرک کارشناسی» در این تبصره نیز مدرک کارشناسی رسمی (دانشگاهی) است و مدارک غیررسمی را که از آموزش‌های غیررسمی منتج می‌شود، دربر نمی‌گیرد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که ابهام یا اجمالی در خصوص مفهوم و مصداق «مدرک کارشناسی» وجود ندارد و نیازی به استفسار نیست. بدین ترتیب ماهیت طرح پیشنهادی را می‌توان گسترش مدرک کارشناسی به مدرک معادل دانست که مصداق توسعه قانون بوده و با اصل هفتادوسوم قانون اساسی مغایرت دارد. توضیح اینکه به موجب این اصل شرح و تفسیر قوانین عادی در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است لکن طبق نظر تفسیری شورای نگهبان در خصوص این اصل «... مقصود از تفسیر، بیان مراد مقنن است بنابراین تضييق و توسعه قانون در مواردی که رفع ابهام قانون نیست، تفسیر تلقی نمی‌شود...»

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

تصویب این طرح در واقع بخشی از مشمولان بخشنامه شماره ۲۰۰/۳۱۷۹۲ مورخ ۱۳۸۹/۶/۲۱ سازمان اداری و استخدامی کشور (دارندگان مدرک معادل) را دربر می‌گیرد، در حالی که بخشنامه مزبور طبق رأی شماره ۷۷۵ مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۷ دیوان عدالت اداری ابطال شده است. استدلال مطرح شده توسط این هیئت به عنوان مرجع صلاحیت‌دار قضایی و حقوقی تفسیر قوانین را می‌توان مستندی بر شفافیت مفهوم مورد استفسار دانست. حال اگر قصد بر این باشد که به‌رغم شفافیت مفهومی، بخشی از مشمولان بخشنامه را مشمول تبصره الحاقی به بند «الف» ماده (۱۰۳) قانون مدیریت خدمات کشوری نماییم این اقدام مصداق توسعه قانون بوده و با اصل هفتادوسوم قانون اساسی مغایرت دارد.

با توجه به دلایل ذکر شده چنانچه هدف اصلی ارائه این طرح کماکان مورد تأیید مجلس محترم باشد، بهتر است موضوع از طریق وضع قانون جدید انجام شود. لکن باید در نظر داشت طرح پیشنهادی تنها بخشی از جمعیت مشمول بخشنامه سازمان اداری و استخدامی کشور را پوشش می‌دهد و تصویب این طرح توسط مجلس در قالب طرح فعلی سلسله درخواست‌های مشابهی را از سوی سایر گروه‌های مشمول بخشنامه فوق‌الذکر در پی خواهد داشت.